

Сумський державний
університет –
провідний вищий
навчальний заклад
Сумщини

З історії СумДУ

1948–1965 рр. – створення, становлення та розвиток як відокремленого структурного навчального підрозділу для навчання без відриву від виробництва;
1966–1989 рр. – перетворення в Сумську філію ХІІІ з прийомом студентів на денну форму навчання, розвиток наукових досліджень, становлення вишу із широким спектром інженерно-технічних спеціальностей, створення відповідної матеріальної бази;
1990 р. – до сьогодні – реалізація концепції класичної вищої освіти з перетворенням філії в Сумський фізико-технологічний інститут, а з 1993 р. – у Сумський державний університет класичного типу, в стінах якого плідно працюють відомі як в Україні, так і за її межами наукові школи, проводиться підготовка вітчизняних та іноземних студентів за різними напрямками.

Вересень-жовтень 2013 р. * Розповсюджується безкоштовно

№ 7-8 (338-339)

РЕЗОНАНС

СумДУ СТАРІННЯ НЕ ЗАГРОЖУЄ –

таким ствердженням закінчив своє післяслово «Погляд у майбутнє» до ювілейного видання «Сумський державний університет. Історія і сучасність» ректор А.В. Васильєв, пославшись на той відомий «медичний» факт, що організм живе, доки розвивається.

Крім того, зазначив, що свій 65-й день народження університет зустрічає в атмосфері культури науки та

знань, культури та виховання, що в органічному поєднанні й формує своє, індивідуальне обличчя навчального закладу, творить його майбутнє. Усе це і є тим підґрунтям, тим фундаментом, на базі якого закладаються підвалини підвищення якості наукових досліджень та підготовки фахівців, виховання громадянина України.

Головним завданням на найближчі роки, на переконання ректора, є істотне збільшення обсягів наукових досліджень, у тому числі за міжнародними програмами, стимулювання до створення нових наукових шкіл, більш активний вихід на всесвітній ринок наукових послуг з інформаційно-комп'ютерного напрямку, нанотехнологій і технологій енергозбереження та енергоефективності, енергомашинобудування тощо.

Університет має продуману довгострокову програму зростання кадрового потенціалу, підготовки науково-педагогічних кадрів, стратегію науково-навчальної роботи з талановитою шкільною та студентською молоддю. Триватиме створення

Продовження на с.2

Родинне свято СумДУ – с.2

Тарас Шелестюк серед одногрупниць – с.6

СумДУ СТАРІННЯ НЕ ЗАГРОЖУЄ

Початок на с. 1

студентських НДІ, проектно-конструкторських та інформаційно-комп'ютерних бюро, груп наукового резерву тощо.

Усе сказане А. В. Васильєвим підтверджують аргументи й факти, що представлені в ювілейному виданні. Якщо в розділах, присвячених історії освіти на Сумщині та поетапному становленню університету, книга практично повторює перше видання, то в подальшому наводяться факти, які свідчать про стрімку динаміку розвитку за останні п'ять років науково-дослідної роботи, міжнародної діяльності, інформатизації й технічного забезпечення навчального процесу, позанавчальної роботи тощо.

Зацікавлять читача детальні відомості про навчально-наукові підрозділи базового навчального закладу: факультети нові та з багаторічною історією (але зміненими з об'єктивних причин назвами), департаменти міжнародної та доуніверситетської освіти, Медичний інститут, Центр заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання, кафедра військової підготовки. Також всебічно представлені відокремлені структурні підроз-

діли: Шосткинський та Конотопський інститути, коледжі й технікуми, Науковий центр бойового застосування ракетних військ і артилерії.

Безумовно, багато чого відкриє для себе не лише сторонній читач, який уперше ознайомиться з історією та сучасним станом нашого університету, а й той, хто працює в його стінах, адже далеко не завжди знаємо про діяльність та здобутки колег, які працюють на інших кафедрах, факультетах, у центрах тощо. Тому ювілейне видання, безумовно, сприятиме ще більшому зближенню університетської родини, в якій не буває ні пасинків, ні падчерок і завжди панує дух творчого пошуку та взаємодопомоги, що завжди відчувають не лише першокурсники, а й численні гості з інших навчальних закладів, міст і країн.

Ювілейне видання надійшло до бібліотек не лише базового СумДУ та його позабазових структур, а й обласної, міської ім. Шевченка, юнацької та інших. Тож ближче познайомитися з ним зможе кожен бажаючий.

А щодо святкового концерту, присвяченого

ювілею, то розповісти про це просто неможливо. Як говорять, треба чути й бачити було... Навіть сотні світлин, а не те що 2-3, не передадуть тієї атмосфери, яка панувала в залі упродовж двох

годин. Можна сказати лише те, що всі – і автори сценарію, і керівники ансамблів та солістів, які брали участь у концертній феєрії, і виконавці концертних номерів – показали себе як майстри своєї справи. Незважаючи на ретроспективну спрямованість репертуару (цілком виправдану, адже коріння історії університету сягає аж середини ХХ століття), приємно хвилювали танці й пісні не лише старійшин університетської родини, а й студентську молодь, про що свідчить гучна реакція з тих рядів, які вона вщент заповнила.

І вітання ректора, яке прозвучало зі сцени перед початком святкового дійства, не містило жодної офіційної нотки, а лише теплі, душевні слова. Так і повинно бути, якщо святкує справжня, а не удавана родина, якою і є колектив нашого університету.

ПРОФСПІЛКИ

ХОЧ ДАТА Й НЕ КРУГЛА

Як свідчить історія, перша профспілкова група в нашому навчальному закладі виникла в 1960 р. Отже, поки що їй лише 53, ще два роки – й можна ювілей відзначити. Чимало відданих профспілковій справі людей очолювали нашу профспілкову організацію й усі залишили по собі добру пам'ять. Згадаємо хоча б А. І. Єщенко, який обіймав посаду голови профкому впродовж майже двох десятиліть. З 2003 року, тобто вже десятиліття, профспілкову «первинку» СумДУ очолює В. О. Боровик, яка у вересні разом із головою студентської профспілки А. Яковлевою побувала на ХХVІ з'їзді Євразійської асоціації профспілкових організацій університетів «Профспілковий рух в університетах та виклики часу». Кореспондент «Резонансу» попросив її поділитися своїми враженнями.

У роботі з'їзду взяли участь представники більше 60 університетів Білорусі, України, Російської Федерації, Вірменії, Казахстану та інших країн. Корисно було дізнатися, як проходять процеси реорганізації університетів на тлі демографічного спаду й зміни державних пріоритетів у сфері підготовки фахівців для різних галузей економіки, а також за умов інтернаціоналізації освіти.

Після виступів керівників асоціації та представників різних університетів дійшла висновку, що СумДУ рухається у правильному напрямі, акцентуючи увагу на міжнародній діяльності, активізації методів та засобів ухвалення як до європейського, так і азійського інформаційного простору. Було ще запозичити в колег (особливо білоруських), було чим і поділитися з тими, хто цікавився нашим досвідом. А таких виявилось чимало. Цікавилися, зокрема, як вдається з року в рік досягати позитивних результатів у сферах оздоровлення (а це насамперед санаторно-курортне лікування, забезпечення пільговими путівками на бази відпочинку, надання компенсації за літній відпочинок нашим працівникам та їхнім дітям), інші форми активного відпочинку наших профспілчан (спартакіада «Здоров'я», «Веселі старты»), безліч туристичних екскурсій (Санкт-Петербург, Відень, Прага, заповідні місця України), а також організація дозвілля (культпоходи до театрів, поїздки за грибами, проведення конкурсів художньої самодіяльності «Весняні передзвони», святкування Новорічних вечорів) тощо.

Та найбільш важливими для профспілки є питання соціального захисту працівників. І тут на першому місці стоять покращення оплати праці профспілчан та створення гідних, безпечних умов роботи для них, поліпшення матеріальної бази університету взагалі. А це – відкриття нового навчального корпусу, санаторію-профілакторію на Басах та спортивно-оздоровчого закладу «Універ», постійні ремонти в корпусах та аудиторіях, приведення території університету до більш привабливого стану.

Тож, вітаючи з ювілеєм університету кожного науково-педагогічного працівника – від асистента до професора, велику когорту студентів – хочу подякувати співробітникам наших численних підрозділів АУП та АГЧ. Тільки злагоджена праця єдиної університетської команди може дати достойні результати, якими пишається колектив СумДУ.

І хоча наша профспілкова організація ще не досягла у своїй історії чергової круглої дати, та маємо повне право святкувати загальноуніверситетський ювілей, адже члени нашої профспілки є невід'ємною часточкою дружнього колективу СумДУ, його рушійною силою до нових здобутків. З ювілеєм вас, шановні колеги!

ПРОЕКТ «МИ ЗАВЖДИ МРІЯЛИ»

Якщо сталося, тож так потрібно бути!

Як відомо, на сьогодні студенти нашого університету за кількістю призових місць зі студентських наукових робіт утримують уже декілька років постіль перше місце в Україні. Такий успіх приходить не одразу, а за результатами кропіткої стійкої праці викладача – наукового керівника і безпосередньо студента.

Чомусь на запитання «Яка я була в дитинстві?» завжди відповідаю – допитливою. У найцікавіший період «чомучки» важливо було знати буквально все: від «чому корови не літають» до «як сталося, що земля кругла»? Проте риса оця залишилася й зараз, – розповідає другоккурсниця юридичного факультету спеціальності «Правознавство» Анна Дігяр.

Де б не була, що б не робила, з ким би не спілкувалася, у мене завжди знайдуться десятки запитань стосовно якихось подій. Не випадково ще в дитинстві хотіла стати журналістом, відтак завжди намагалася бути в центрі подій! Проте дитяча мрія не справдилася! У житті багато розчарувань. Однак ще в школі я точно знала, що навчатимуся в СумДУ, бо вважаю його одним із найкращих у країні. Рік підготовчих курсів, олімпіада «Журналіст-2010» не залишили ніяких сумнівів у моєму виборі. Хоча, можливо, доля все вирішила за мене раніше, і ще давно-давно розставила всі крапки над «і». Мені не вистачило одного бала, щоб отримати бюджетне місце. Проте що не робиться – все на краще!..

Тепер Анна – життєрадісна студентка, хоча ще ось, ніби зовсім нещодавно, перші лекції та практичні заняття з юриспруденції здавалися їй жахливим сном. Тепер дівчина аніскільки не шкодує, що поповнила лави майбутніх правознавців. Зізнається, що це її справжнє призначення. А журналістські здібності дуже допомагають Анні у спілкуванні та науковій діяльності.

Сьогодні я маю бути вже на четвертому курсі, хоча навчаюся лише на другому, – розповідає, посміхаючись, Аня. – Два роки я навчалася на молодшого спеціаліста, але зрозуміла, що хочу отримати повну вищу освіту. Тому заново подала документи. Усе починала з початку, але не з нуля, бо якийсь багаж знань уже мала. Зовсім не шкодую жалку, що втратила 2 роки. Навпаки, лише закріпила, повторила!..

Анна вже мала практику в лебединському суді, де теоретичні знання їй стали в пригоді. Хоча зізнається, що, мабуть, не змогла б стати суддею, прокурором чи адвокатом. Вважає, що потрібно бути сильним морально, навіть жорстким. Тому поки що бачить себе в науковій та викладацькій діяльності, планує вступати до аспірантури.

Головні принципи, яких має дотримуватися фахівець у галузі правознавства, – це справедливість, мораль, чесність, рівність усіх людей перед законом. Тому дівчина поважає щирих та порядних людей. І сама ніколи б не змогла прийняти необ'єктивне рішення та працювати за хабарі. Адже гроші – це засіб, а не мета життя.

2013 рік видався для Анни особливо продуктивним. Її прийняли до Всеукраїнської асоціації фахівців трудового права, виступила на міжнародній конференції, проведеної цією організацією. Вона стала першою і єдиною студенткою в Україні, яка входить до такої асоціації. Також Анна неодноразово виступала з науковими статтями («Соціально-правовий захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в Україні», «Перспективи працевлаштування молоді в контексті нового законодавства про зайнятість населення», «Зайнятість населення як показник реалізації права на працю» та ін.) в різних містах України: Путивлі, Сімферополі, Маріуполі, Харкові, Одесі. Дуже вдячна Миколі Івановичу Логвиненку, який став її «батьком» у царині науки.

Вивчаючи букву закону, Анна може постояти не лише за себе у ситуаціях, коли дух цієї букви хилиться не в бік правди. Тому часто допомагає друзям, знайомим, які звертаються за порадою. Університет займає переважну більшість її часу, однак не забуває і про активний відпочинок!

– Ніколи ні про що не шкодую, – говорить Анна. – Що зроблено, уже не повернеш. А тому залишиться уроком на майбутнє...

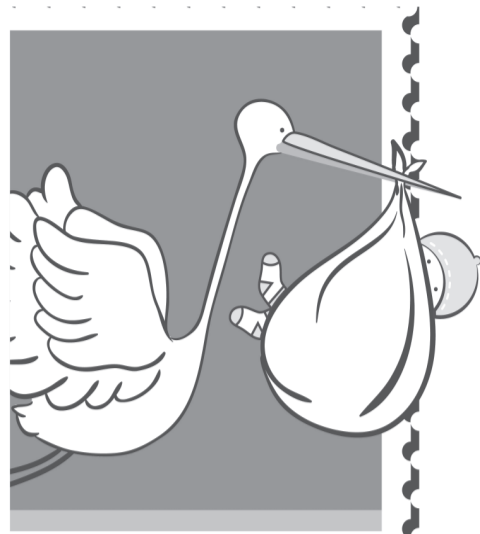
Попереду в неї ще безліч планів: побачити світ, отримати досвід за кордоном та багато іншого. І є реальні шанси реалізації цих планів, адже вона любить професію, яку опановує в університеті. А таке ставлення до обраного фаху допомагає стати успішним!

Маргарита Рилова, ЖТ-02

■ ГРАНТИ

ЛЕЛЕКА ЗБИРАЄ ДРУЗІВ!

На базі СумДУ відбувся науково-практичний семінар «Упровадження гендерних підходів у навчальні програми та щоденну роботу ВНЗ», організаторами якого виступили гендерний ресурсний центр СумДУ, мережа центрів гендерної освіти ВНЗ та Представництво Фонду імені Ф. Еберта в Україні. Захід відбувся в межах двох важливих для команди проекту подій – Тижня відкритих дверей з ініціативи «Заклад, дружній до сім'ї» у СумДУ та Тижня німецької культури в Україні.

СТУДЕНТСЬКИЙ
ЛЕЛЕКА

Своєрідним підбиттям підсумків став для проекту «Рівні можливості для здобуття професії молодими матерями-студентками у ВНЗ» (далі «Рівні можливості...») кінець вересня. У рамках семінару для Всеукраїнської мережі центрів гендерної освіти ВНЗ до нас завітали представники соціальної сфери зі всієї України. Хтось із метою повчитися, хтось – перейняти досвід та реалізувати подібну ініціативу. Саме для того й відкрив двері Всеукраїнський семінар, щоб ідея Гендерних ресурсних центрів поширювалася всією Україною. Його метою став пошук дієвих механізмів залучення ген-

дерного компонента в діяльність вищих навчальних закладів. Уже існуюча на сьогодні мережа навчальних закладів, дружніх до сім'ї, потребує постійних удосконалень, утілення інновацій та вивчення нових стратегій.

«Наша мета – зробити так, щоб, виходячи з ВНЗ, наші випускники несли

ідеї дружнього до сім'ї середовища, балансу між сім'єю та роботою на підприємство, фірму чи інший вищий навчальний заклад», – стверджує Ніна Світайло, керівниця проекту «Рівні можливості...».

Учасники та учасниці семінару, які завітали до Сум з різних куточків Укра-

їни, позитивно оцінили досвід гендерно чутливої ініціативи СумДУ, представили також свої успішні практики, розглянули іноземні приклади таких ініціатив, які репрезентувала команда проекту, а також виявили активне бажання об'єднатися задля проведення всеукраїнської промоушен-кампанії «Гендерно чутливе середовище у ВНЗ» та стати частинкою «території, дружньої до сім'ї».

Валерія Біленко, МК-21

■ НАУКА

НА ВІСТРІ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У «Резонанс» (№ 5–6 за червень 2013 р.) завідувач кафедри біофізики, біохімії, фармакології та біомолекулярної інженерії, чл. кор. НАН України, професор Леонід Федорович Суходуб розповів про вітосі в різних сферах науки приділяється неабияка увага. Тепер Леонід Федорович розповідає про деякі дослідження з нанооб'єктами, які проводяться в нашому університеті за участі як науковців, так і студентів із різних кафедр, що є яскравим прикладом міжкафедральної взаємодії для наслідування іншими.

– Сьогодні тривають дослідження наноструктурованих композитних матеріалів та покриттів на основі ортофосфатів кальцію і природних полімерів з метою використання отриманих матеріалів у практичній медицині, зокрема ортопедії, травматології і стоматології. Останній аспект особливо цікавий у зв'язку з відкриттям у СумДУ нової спеціальності – «стоматологія». Інтенсивні дослідження в цьому напрямку проводяться лабораторією «Біонанокомпозит», створеною рік тому за ініціативи ректора СумДУ А.В. Васильєва.

Кісткова тканина людини – це складний композитний матеріал з багаторівневою структурною організацією, у якій деякі компоненти зазнають пошкоджень. Для їх відновлення або заміни використовують різні матеріали, в тому числі й композити

з включенням колагену, як правило, тваринного походження, який є потенційно небезпечним для медичного застосування. Тому в ряді лабораторій світу розпочаті дослідження з використанням інших біополімерів для отримання композитів, наближених до природних. У цьому напрямі проводить інтенсивні дослідження й наша лабораторія з метою отримання новітніх біоматеріалів та покриттів для практичної наномедицини, які належать до третього покоління біоматеріалів, тобто таких, що стимулюють утворення нової кісткової тканини і тому є дуже потрібними у сучасній медицині.

Вони мають бактеріостатичні властивості стосовно більшості аеробних та анаеробних штамів, високу біосумісність зі сполучною тканиною, низьку токсичність, здатність підсилити регенеративні процеси під час загоювання ран тощо. Підсилення антибактеріальних властивостей здійснюється додаванням до системи наночастинок благородних металів (золото, срібло). Кожний із компонентів розробленого композиційного ма-

теріалу впливає на властивості кінцевого продукту, завдяки чому й буде досягнуто унікальне сполучення параметрів.

Унаслідок формування певних нанорозмірних частинок структура матеріалу буде максимально наближена до біогенної кісткової тканини, що дозволить прискорити процеси утворення власної кісткової тканини в місці імплантації. Наявність нанорозмірних частинок металів спричинюватиме сталий бактерицидний ефект щодо аеробних та анаеробних штамів мікроорганізмів, дозволить здійснювати пролонговане та кероване вивільнення широкого загалу хіміотерапевтичних засобів (антибіотиків, протизапальних, кровоспинних, знеболювальних тощо), що дозволить контролювати всі етапи лікування. Попередні дослідження біосумісності отриманих нанокомпозитів на лабораторних щурах, проведених кафедрою анатомії (завідувач – професор В.З. Сікора), показали відсутність запальної реакції. Макропори імплантату через тиждень після введення були заповнені кісткоутворювальними клітинами, що свідчить про потрібні властивості отриманого біоматеріалу.

Ще один напрям – біосумісні покриття. Для підвищення біосумісності вже існуючих медичних металевих імплантатів у лабораторії розробляється підхід на основі створення біоактивних покриттів із відповідними механічними, структурними та морфологічними властивостями. До цих досліджень приєднався і четвертокурсник Медичного інституту О. Ключков (гр. ЛС-003), доповідь якого на студентській конференції «Перший крок у науку» у квітні 2012 року

відзначена першим місцем. Також розпочаті дослідження поведінки одержаних покриттів у розчині, сольовий склад якого імітує склад плазми крові, що дозволить оцінити покриття в умовах, близьких до фізіологічних, тощо.

Ще один напрям – наноплівки ZnO₂. Напівпровідникові структури на основі оксидів металів привертають значну увагу дослідників завдяки їх унікальним властивостям, які становлять практичний інтерес для наномедицини (вплив на імунітет, стимуляція обмінних процесів, своєчасність статевого розвитку тощо). Співробітниками кафедри електроніки і комп'ютерних систем (завідувач – доктор фіз.-мат. наук А.С. Опанасюк) за участі студента, а тепер уже аспіранта А. Мешкова розпочаті дослідження подібних наноструктур, отриманих хімічним осадженням з водного розчину за кімнатної температури та нормального тиску. Наразі проводяться структурні та інші фізичні дослідження отриманих структур з метою їх подальшого використання як у практичній медицині, так і техніці, наприклад для виготовлення дешевих сонячних елементів великої площі.

Необхідно зазначити, що дослідження, про які йшлося, а також інші роботи в напрямку нанонаук, які виконуються на кафедрах наноелектроніки (завідувач – проф. О.Д. Погребняк), моделювання складних систем (завідувач – доцент В.Д. Карпуша) та інших кафедрах СумДУ належать до пріоритетних у нашому університеті й мають тенденцію до свого інтенсивного розвитку, зокрема й за рахунок залучення нашої талановитої молоді.

У своїй доповіді від ректорату перший проректор **В. Д. КАРПУША** розглянув питання, що пов'язані з формуванням контингенту студентів за денною формою навчання та питання організаційного й навчально-методичного забезпечення навчального процесу.

Говорячи про підсумки вступної кампанії цього року, доповідач зазначив, що в цілому її результати можна оцінити як досить успішні (рис. 1), адже вдалося забезпечити прийом, зокрема на перший курс денної форми навчання, на рівні минулого року, хоча кількість вступників до вишів України була на 10 % меншою за минулорічну. Подякувавши усім причетним до профорієнтаційної роботи та вступної кампанії, він зазначив, що аналіз результатів прийому по окремих факультетах та інститутах (рис. 2) свідчить не лише про успіхи, а й певні негативні тенденції.

Досить успішним є прийом студентів до Медичного інституту, а також до факультету іноземної філології та соціальних комунікацій. На жаль, за спеціальностями інших факультетів прийом на перший курс денної форми навчання дещо зменшився.

На рівні минулого року також зараховано студентів на перший курс на умовах повної оплати. Однак такий результат досягнуто також за рахунок

Рис. 1. Зараховано студентів на перший курс СумДУ (денна форма навчання)

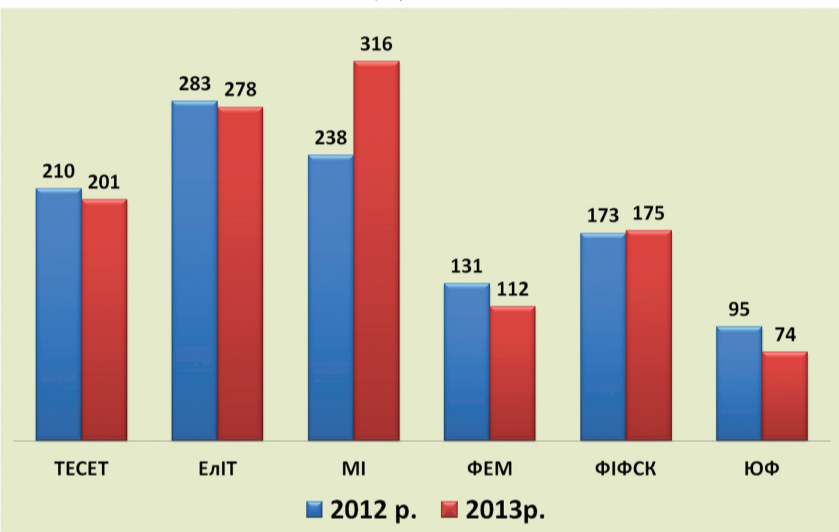

Рис. 2. Зараховано студентів на перший курс за спеціальностями факультетів (денна форма навчання)

Рис. 3. Контингент студентів денної форми навчання станом на 1 вересня

Угоди про міжнародне співробітництво та Участь СумДУ у міжнародних асоціаціях:

113 угод із зарубіжними партнерами із 30 країн світу, членство у 15 авторитетних академічних асоціацій світу

Відрядження за кордон та прийом іноземних делегацій:

- у 2013 р. - 204 відрядження (2012 р. - 252);
- СумДУ відвідали 102 іноземних фахівці з 27 країн світу (у 2012 р. - 249 із 42 країн).

Рис. 4. Позиції СумДУ в міжнародному науково-освітньому просторі

Підсумки, висновки

на традиційній нараді напередодні нового

кількості зарахованих на перший курс повноплатників до інших структурних підрозділів є дещо меншим порівняно з минулим роком.

З урахування прийому студентів на 2-3-й курси після

технікумів (коледжів), а також за ОКР «спеціаліст», «магістр» контингент студентів денної форми залишається на рівні минулого року (рис. 3).

Важливим фактором збереження обсягів навчальних доручень кафедр є також зростання кількості іноземних студентів. Упродовж останніх трьох років їхня кількість залишається майже незмінною. І якщо в попередні роки істотне зростання цього контингенту відбувалося переважно за рахунок МІ, то на сьогодні цей резерв зростання вичерпано, оскільки вже третій рік поспіль до МІ зараховується загальна кількість студентів, що відповідає ліцензійному обсягу 350 осіб. Таким чином, залишається важливим завдання збільшення частки іноземних студентів на інших факультетах. Певні успіхи в цьому напрямку досягнуто на ФЕМ (більше 100), ТеСЕТ та ЕЛІТ. Однак цього недостатньо.

Окремо доповідач зупинився на підсумках прийому на перший курс у наших технікумах та коледжах і констатував, що результати є достатньо успішними: в цілому прийом за денною формою навчання збільшився на 8 % порівняно з минулим роком.

На жаль, серед основних причин скорочення контингенту залишається їх відрахування за неуспішність. У минулому навчальному році всього відраховано близько 700 студентів денної форми навчання, із яких близько 66 % (460 осіб) – за невиконання навчального плану. Відрахування такої кількості студентів із часом призводить до відповідного скорочення викладацьких ставок. При цьому доповідач зазначив, що зараховані до СумДУ студенти першого курсу за рейтинговими показниками належать до кращої половини всіх абітурієнтів України цього року, оскільки бал 150 із кожного предмета є середнім значенням для них, а зараховані до СумДУ в переважній більшості мають середній бал із конкурсних предметів не менший.

Можна говорити про низький рівень підготовки в загальноосвітніх школах, шукати інші причини. Однак інших абітурієнтів немає, з кожним роком їх стає все менше і менше внаслідок демографічних причин. За таких обставин питання збереження контингенту студентів з кожним роком стає все актуальнішим. Вихід, на думку проректора, не у формальному виставленні позитивних оцінок студентам, які нічого не знають, а в ретельному перегляді та внесенні змін до організації та забезпечення навчальної діяльності студента відповідно до реалій сьогодення. Пріоритетним залишається забезпечення якості підготовки фахівців, здатних конкурувати на ринку праці, що, у свою чергу, є запорукою позитивного іміджу університету в освітньому просторі.

Далі в доповіді увага акцентувалася на окремих аспектах забезпечення якості навчального процесу. Зокрема на забезпеченні сучасними ІТ-можливостями, що потребує певної систематизації. За дорученням ректора підготовлений наказ про структуру та зміст навчально-методичного забезпечення кожної навчальної дисципліни. Зокрема передбачається: перегляд структури робочої програми навчальної дисципліни, обсягів та методів її викладання з урахуванням багаторівневості щодо оцінювання навчальних досягнень студентів; більш активне використання шаблонних завдань, особливо у разі, якщо студент претендує на мінімальну позитивну оцінку; формалізований контроль щодо повноти представлення навчально-методичного забезпечення дисципліни в інтернет-просторі.

Як позитивний приклад перший проректор навів досвід доцента кафедри загальної та теоретичної фізики В. М. Ігнатенко, яка представила курс загальної фізики на відповідних веб-сторінках: від навчальної програми до мультимедійних лекцій, віртуальних лабораторних робіт та інших матеріалів. Студент уже на першому занятті отримує адресу такої сторінки і має можливість використання цих матеріалів у процесі вивчення дисципліни. Зрозуміло, що така певна публічність щодо представлення навчальних матеріалів потребує їх опрацювання на рівні «відкритої лекції», а не заняття за закритими дверима.

Крім навчально-методичного забезпечення, актуальними, як зазначив доповідач, є також заходи щодо активізації навчально-виховної діяльності кожного викладача і відповідних факультетів та інститутів. На жаль, не у всіх студентів наявна мотивація щодо навчання. Першокурсники формально є неповнолітніми зі шкільними уявленнями про навчальний процес. Однак університетські викладачі є науково-педагогічними працівниками,

до оплати праці яких входить і оплата за виховну діяльність. А деканатам необхідно активніше проводити роботу з батьками студентів, особливо першокурсників. Щорічно з'являються непоодинокі випадки, коли вже при відрахуванні студента його батьки з подивом дізнаються, що він майже не відвідував занять. Відтак потребує більш активної організації і роботи кураторів академічних груп. Ураховуючи масштаби університету, ректорат може запропонувати лише загальні механізми організації та контролю якості навчального процесу. Основний же контроль повинен здійснюватися через відповідні органи факультетського рівня та конкретно на кожній кафедрі.

Важливим фактором успішності навчального закладу в освітньому просторі, констатував доповідач, є розширення напрямків підготовки фахівців із урахуванням ринку праці. Упродовж минулого навчального року кафедрами університету виконаний значний обсяг робіт щодо акредитації та ліцензування спеціальностей. Уперше отримані ліцензії на підготовку за такими новими спеціальностями, як «Інформаційно-комунікаційна технологія», «Електротехнічні системи електроспоживання», «Прикладна математика» (ОКР «магістр»), «Телекомунікації» («бакалавр»), «Землепорядкування» («молодший спеціаліст»).

Насамкінець доповіді перший проректор констатував, що минулий навчальний рік став досить успішним за багатьма показниками для університету. В окремих вишах не виконується бюджетний план прийому, а в нас набір навіть дещо більший порівняно з минулим роком. Студенти СумДУ знову серед перших за кількістю призових місць на всеукраїнських студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт. Чимало й інших прикладів. Однак говорити про успішність університету через рік можна лише за умови напруженої і відповідальної роботи всіх членів нашого колективу.

Про забезпечення сталого розвитку СумДУ як сучасного європейського університету говорив у своїй доповіді проректор із науково-педагогічної роботи, міжнародної діяльності та технічного забезпечення **В.О. ЛЮБЧАК**.

Значну частину своєї доповіді він присвятив міжнародній діяльності. Зокрема повідомив, що всього університет має 113 угод із зарубіжними партнерами із 30 країн світу, є членом 15 найбільш авторитетних академічних асоціацій світу (рис. 4). У 2013 р. у закордонні відрядження вже направлено 204 (у 2012 р. – 252) викладачів, аспірантів та студентів. Виконується 19 загальноуніверситетських та 78 індивідуальних грантів (рис. 5), університет виконує 5 господарських угод (у 2012 р. – 1). На стадії розгляду знаходиться близько 40. До програм міжнародної академічної мобільності залучено 135 студентів, 20 аспірантів, 20 викладачів. Навчання та стажування за грантовими програмами (DAAD, Erasmus Mundus, Fulbright) на базі СумДУ проходять 8 іноземних громадян (у 2012 р. – 4), а потрібно мінімум в 10 разів більше!

Щодо виконання державної програми навчання студентів та стажування аспірантів, наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вишах та наукових установах за кордоном, то наш університет з 2011 р. на провідних місцях, у трійці лідерів (рис. 6). Загальна кількість переможців від СумДУ – 37 (2-й показник по Україні).

Особливо підкреслив доповідач, що важливим для міжнародної співпраці є представлення у віртуальному просторі. Для цього збільшено обсяг контенту англійською, німецькою, французькою та російською мовами головного сайту СумДУ та сайтів підрозділів. Обнайдливим є і той факт, що кількість відвідувань головного англійського веб-сайту СумДУ зростає на 36 % порівняно з відповідним періодом 2012 р.

Аби й надалі забезпечити позитивну динаміку, як зазначив проректор, необхідно збільшити кількість англійських веб-сайтів структурних підрозділів СумДУ та контент німецької, французької, польської та китайської мовних версій, забезпечити оновлення та наповнення всіх мовних версій сайту актуальною, якісною інформацією, фото- і відеоматеріалами, а також розміщення посилань на університет, новин та оголошень на зовнішніх веб-ресурсах.

Одним із важливих завдань доповідач назвав також розвиток системи он-лайн навчання, адже збереження в цілому контингенту студентів, розширення географії впливу СумДУ можливе, напевне, лише за рахунок дистанційної форми навчання. Аргументував цю думку проректор фактом істотного зменшення за об'єктивних причин контингенту заочників за останні 2 роки, а також тим, що дистанційне навчання (ДН) набуває все більшої популярності. Реагуючи на ситуацію, СумДУ в минулому навчальному році відкрив 12 нових локальних центрів ДН. Сьогодні зареєстровано близь-

та перспективні плани

навчального року доповідали представники ректорату

ко 1000 студентів-дистанційників, яких супроводжують 260 викладачів. А всього університет має 29 позабазових структурних підрозділів у 13 областях та АР Крим. Планується відкриття навчальних центрів і за кордоном.

Детально доповідач зупинився на проблемах забезпечення дистанційними курсами різних спеціальностей, повідомив про масштабне впровадження дистанційної форми для нових напрямків підготовки («Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»; «Електронні пристрої та системи»; «Журналістика»; «Інженерна механіка», «Електротехніка та електротехнології», «Маркетинг»). Крім того, згадав і 3 спеціальності з повним забезпеченням англійськими курсами («Інформатика», «Комп'ютерні науки» (ІТТ) та «Менеджмент»). А ще нагадав, що цього року завершується експеримент МОН у СумДУ з дистанційного навчання. Потрібно готуватися до перевірки.

Звернув увагу присутніх В. О. Любчак і на інформаційні ресурси СумДУ. Зазначив, що у сфері електронних навчальних матеріалів СумДУ займає провідні позиції в Україні, має розробки європейського рівня, а головне – якісну програмно-технічну платформу. Загальна кількість дисциплін у базі – 545, із них студенти вивчають 455, що містять: 61373 тестові завдання; 773 Flash-тренажерів та інтерактивних демонстрацій; понад 4000 завдань для самостійної роботи; більше 2300 Java-тренажерів.

Подякувавши активним розробникам електронних навчальних матеріалів (особливо викладачам кафедр хімії та маркетингу), доповідач повідомив, що розпочато проект відкритого доступу до дистанційних курсів, що передбачає можливість вивчати їх абітурієнтами ще до вступу в СумДУ. Є вже більше 100 зареєстрованих, необхідно значно збільшити їхню кількість, почавши масштабний рекламний проект у мережі Інтернет. На думку проректора, можливо зайняти лідируючу позицію серед вітчизняних вишів, які мають відкритий доступ до навчальних матеріалів. Для цього в найближчі роки потрібна 100% якісна реалізація всіх навчальних дисциплін в електронному вигляді, що цілком реально.

Нагадав доповідач і про високий рейтинг бібліотечно-інформаційної системи університету (Webometrics repository – 2-ге місце в Україні), що забезпечує доступ до понад 80 світових баз наукових електронних ресурсів, і про потужне технічне і комп'ютерне забезпечення діяльності СумДУ взагалі й навчального процесу зокрема (рис. 6). А ще повідомив, що за рік зросла кількість користувачів інформаційних систем та інформаційних сервісів, ускладнилась їх функціональність – «Абітурієнт» з 59 до 86, «Навчання» з 185 до 227, «Студент» із 117 до 248.

Акцентував увагу проректор на актуальних для кафедр та служб завданнях щодо покращання комп'ютерної грамотності та підвищення ІТ-кваліфікації користувачів мережі, мультимедійними аудіо-відео матеріалами. Необхідно активізувати використання доступу (студентами та викладачами) до електронних ресурсів, наприклад за програмами Microsoft, програми «Мобільний комп'ютер студента» та розроблення нових методик навчання і матеріалів за умови роботи студентів із власними пристроями (ноутбук, планшет, смартфон) тощо. Як позитивний приклад навів факт організації секцією ІТТ у співпраці з компанією Autodesk навчання та проведення сертифікації викладачів та студентів, отримання ними сертифікатів міжнародного зразка.

Крім того, доповідач зазначив, що Web-система СумДУ (140 публічних web-сайтів!) набуває принципового значення для представлення університету в міжнародному просторі. Лише за минулий навчальний рік відкрито більше 60 публічних сайтів, розвиваються потужні системи ЕЛІТ, ФЕМ і є нові позитивні приклади доменів: проект ЄС «Лелека» (ІФСК), конференція AIST (кафедра КН, секція ІТТ), Медичний інститут СумДУ, проект вебометричних рейтингів (ІТ-служби). Але більше 20% веб-сайтів кафедр не мають жодного зовнішнього посилання, а більше 25% веб-сайтів кафедр проіндексували менше 30 сторінок (мізерна кількість у масштабах університету). При цьому звернув увагу й на ризики та виклики, які очікують на Web-систему СумДУ в новому навчальному році, на проблему її безпеки.

Завершальну частину доповіді В.О. Любчак присвятив темі міжнародних рейтингів, досягненням та перспективам СумДУ в цій важливій сфері.

Проректор із наукової роботи А.М. ЧОРНОУС у своєму виступі сформулював низку важливих завдань у частині наукової діяльності на новий навчальний рік. Зокрема продемонстрував динаміку (рис. 7) укладання господарчої та грантової тематики за останні декілька років і обсяги робіт, які закриті актами, а також надходження коштів до спецфонду. За 8 місяців цього року до портфеля замовлень надійшло 11,75 млн грн, що перебільшує річний обсяг минулого року більш ніж удвічі. 5 млн грн із них (близько 40% замовлень) – за 14 договорами з іноземними підприємствами та організаціями.

Найбільші обсяги тематик має факультет ТеСЕТ (понад 600 тис. грн). Відмітив доповідач позитивну динаміку договірної діяльності Медичного інституту – обсяги порівняно з 2011 роком збільшились у 6 разів! У поточному році лише три кафедри МІ не мають договорів, а в 2012 році – лише 6. Взагалі ж по базовому ВНЗ 12 із 49 кафедр не мають фінансованої тематики. Таким чином, з кожним роком збільшується кількість кафедр, викладачів і співробітників, які задіяні у виконанні господарських договорів і грантів та мають додатковий заробіток.

Як зазначив доповідач, цінний будь-який обсяг наукової тематики. Однаково підтримується і укладання договорів на 100 грн, і на мільйон. У цьому році виконується розроблення на замовлення дослідницького інституту з Китаю. У серпні група фахівців із КНР у СумДУ приймала у нашому університеті виконані роботи. Успішне виконання такого замовлення відкриває подальші можливості для договірних робіт із підприємствами КНР.

Згадав доповідач і грант Євросоюзу загальним обсягом понад 2 млн грн, який виконується кафедрою філософії і політології під керівництвом доцента Н.Д. Світайло і передбачає поширення серед ВНЗ України позитивного досвіду СумДУ щодо впровадження проекту «Студентський делека».

Традиційно серед найбільших є тематика, присвячена розроблення та виготовленню гранулятів сплаву азотних добрив. Такі підприємства, як «НВО ім. М. В. Фрунзе» та «Сумхімпром», замовили роботи екологічного спрямування (сумарний обсяг – майже 900 тис. грн).

Кафедра ПГМ має сумарний обсяг понад 1,7 млн грн., з яких 75% припадає на 6 договорів обсягом понад 100 тис. грн.

Цього року активно функціонують центри й лабораторії, які надають сервісні наукові послуги (близько 300 договорів загальним обсягом понад 2 млн грн).

Звернув проректор увагу присутніх і на Регіональний центр екологічного, хіміко-токсикологічного моніторингу та біомедичних досліджень, що функціонує в МІ під керівництвом проф. М.В. Погорелова. Центр пройшов атестацію на понад 200 різних вимірювань, почав працювати з клієнтами і має щомісяця 30-відсотковий приріст обсягу.

Як позитивний факт відмітив А.М. Чорноус активізацію подання заявок на гранти різного рівня. Зокрема, у поточному році на гранти Президента України для молодих вчених подано 24 проекти. На спільні українсько-іноземні проекти, які почнуть цього року, подано 26 заявок, а на проекти 2014 року – 7 заявок. Не всі проекти пройшли або пройдуть конкурсний відбір, але така кількість проектів повинна позитивно вплинути на загальну кількість університетських грантів.

На переконання проректора, 6 грантів на рік (рис. 6) на суму майже 1 млн грн. не відповідає науковому потенціалу наших кафедр. Потрібно входити в європейські грантові проекти, чому повинно сприяти як зростання публікацій наших університетів у виданнях, що індексуються БД Scopus, так і використання наукових контактів, які встановлені під час стажування викладачів та аспірантів за кордоном, у ході виконання індивідуальних грантів, а також під час реалізації заходів на рівні ректорату, ЦНТЕІ, ВМС, факультетів і кафедр тощо. Незабаром буде проведений перший інформаційний захід, присвячений європейській програмі «Горизонт-2020».

Проректор упевнений, що завдяки спільній роботі всіх кафедр у цьому році вдасться досягти обсягів укладання господарчих договорів і грантів на суму 15 млн грн. Цьому сприятиме й отримання (вперше) фінансування за державною ціловою програмою «Наука в університетах». Поданий СумДУ проект, присвячений розробці нових композитних матеріалів для ортопедії, остеопластики і стоматології. Обсяг фінансування на цей рік – 1,8 млн грн, більша половина з яких буде витрачена на придбання сучасного обладнання.

Очевидно, що обсяги виконаної на кафедрах господарсько-договірної та грантової тематики не лише впливають на рейтинги конкретних структурних підрозділів, а й на рейтинг університету в цілому. За підсумками 2012 року в рейтингу МОН, складеному за підсумками звітів ВНЗ про наукову діяльність, СумДУ за обсягами надходжень коштів до спецфонду посів 3-тє місце, а за обсягами надходження до спецфонду на одного штатного науково-педагогічного і наукового працівника серед класичних університетів – 2-ге.

Прокоментував доповідач і 5-тє місце СумДУ серед класичних університетів (18 серед усіх ВНЗ) за кількістю публікацій у виданнях, що індексуються БД Scopus (рис. 8). Найбільша кількість публікацій поки що з фізико-математичних наук, але починає зростати кількість статей з інших напрямів. Для підвищення позицій університету у світових вебометричних рейтингах потрібно мати щорічно понад 100 публікацій у таких виданнях. У 2012 році університетівці перетнули цю межу – премійовано, згідно з відповідним положенням, авторів 60 статей.

Підготовка науково-педагогічних кадрів через докторантуру і аспірантуру, за словами проректора, є і надалі буде одним із головних завдань для наших кафедр. У березні вченою радою затверджено чергову редакцію «Перспективного плану роботи з кадрового забезпечення діяльності СумДУ», згідно з яким у 2015 році необхідно досягти ваго-

мих показників (80% викладацького складу із науковими ступенями і вченими званнями, серед них 15% – доктори наук).

Завданням на найближчий час проректор назвав організацію проведення вступної кампанії до докторантури та аспірантури. У цьому році загальний обсяг замовлень до аспірантури порівняно з минулим зріс на 25%, а до денної – 45%.

А.М. Чорноус підкреслив, що з підготовкою науково-педагогічних кадрів невід'ємно пов'язана й організація студентської наукової діяльності. Вчена рада університету прийняла нову редакцію цільової комплексної програми «Організація наукової роботи студентів в органічному поєднанні з навчальним процесом». Її реалізація залежить не лише від відповідних служб, а й кафедр університету і кожного викладача, який повинен керувати науковою роботою щонайменше двох студентів. Зокрема, важливим завданням є створення діючих факультетських і університетських наукових товариств студентів та аспірантів. Також потрібно більш широко залучення студентів до наукової роботи з оплатою праці. Як позитивний приклад навів доповідач господарчий договір із «Насосенергомашем» (49 тис. грн), на якому працюють лише студенти кафедри ПГМ під керівництвом доцента О.І. Котенка.

Насамкінець доповідач нагадав, що СумДУ є одним із лідерів за кількістю призових місць, які отримують студенти у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, і зауважив, що є резерви, аби не втрачати досягнутих позицій і забезпечити ще кращі результати.

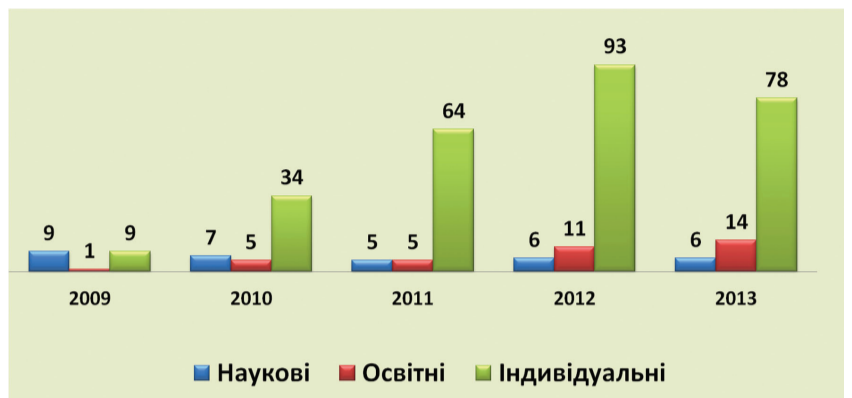
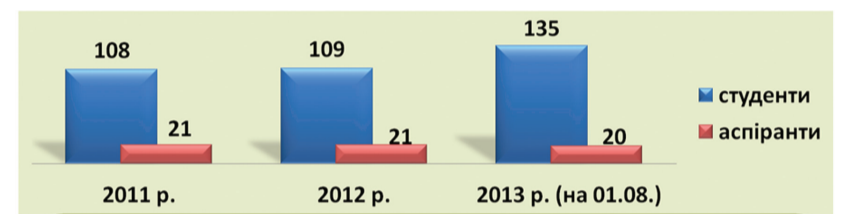

Рис. 5. Міжнародні грантові проекти

Стажування, підвищення кваліфікації, викладацька робота співробітників СумДУ за кордоном: станом на 01.08.2013р. – 35 (2012р. – 26)
Державна програма навчання студентів та стажування аспірантів, наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном 2013 рік: подано 59 заявок, кількість переможців від СумДУ – 37 (2-й показник по Україні)

Рис. 6. Участь у програмах академічної мобільності

Рис. 7. Обсяги укладання, виконання та фінансування господарчої та грантової тематики

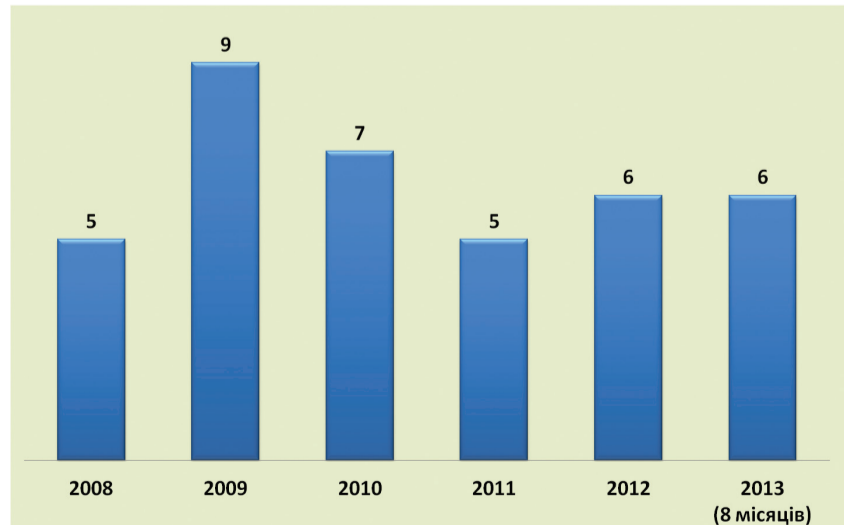

Рис. 8. Кількість загальноуніверситетських міжнародних наукових грантів

О ЧЕМ ДУМАЕТ БОКСЕР

Индивидуальный график обучения в СумГУ и высокий скоростной ритм жизни Тараса Шелестюка (чемпиона мира и призера Олимпиады в Лондоне) мало способствуют уютным посиделкам одногруппников с неспешными разговорами за чаем. Звездный статус Тараса выражался даже в том, что тепло и по душам мы успели пообщаться с ним лишь во время международной онлайн-конференции в сентябре 2012 г. Вопросы, заданные студентками его группы (МДМ-21), были признаны лучшими. Получив награду (боксерские перчатки с его автографом), однако не узнав всего-всего, мы лишь раззадорили свое журналистское любопытство. Пришлось ловить Тараса в более привычной для боксеров среде обитания. Нет, слава Богу, не на ринге, а в спортзале прошли, точнее сказать пробежали, проскакали и проприседали наши беседы. Теперь у меня два приобретения: фигура и кардинально изменившееся шаблонное мнение о боксерах.

Удивительно, но взрослый и сильный, да к тому же спортсмен-боксер, и верит в чудеса! «Мне нравятся добрые мультики, где есть принцессы, где добро побеждает зло. Я знаю, что каждый день чудесный», – заверяет Тарас настолько уверенно-весело, что теперь и я в это верю.

Я не волшебник, а только учусь, поэтому список вопросов для беседы составила из драгоценностей сокровищницы мудрости – литературы. Мысли Федора Достоевского, Льва Толстого и Бориса Акунина выбраны теми вехами, которые помогут читателям, автору и самому Тарасу сориентироваться в су-

шности нашей беседы.

Интересно было узнать, обижается ли Тарас на анекдоты такого типа: боксер в конце интервью после умных заученных фраз заявил: «А от себя я хочу добавить, что головой я еще и

ем». И, представляете, в ответ он, смеясь, рассказал, почему все боксеры очень быстро ездят, когда за рулем. Оказывается, чтобы по дороге не забыть, куда едут. И опять смех и улыбка. Не нужно быть особо наблюдательным, чтобы понять: Тарас – неизменный позитив по жизни. А что там у классика? Достоевский отмечал: «Веселость человека – это выдающаяся черта человека. Хорошо смеется человек – значит хороший человек».

А вот со звездностью своего статуса Тарас категорически не согласился: «Звезды или на небе, или в Голливуде. Я просто тот, кто делает свою работу лучше, чем некоторые другие. Из-за этого меня люди больше знают».

Как-то сразу припомнилась прочитанная у Акунина мысль, что «люди бывают разные, есть и хорошие, и плохие, но по бо-

льшей части они никакие, вроде лягушек, принимающих температуру окружающей среды». Тарас полностью согласился, добавив еще, что очень часто люди не верят себе. По его мнению, немало людей ленивы, подчинены стадному инстинкту. Безвольно и безжизненно плывут по течению, как мертвецы. Нужно самому выстраивать свою судьбу. Лишь тот, кто борется с течением, плывет против него, жив и достоин уважения.

Не совсем воспитанно себя веду, перебивая Тараса, но так в тему подворачивается фраза Акунина: «Если человек живёт правильно, течение времени делает его не беднее, а богаче». Очень интересно узнать, насколько и чем богата жизнь боксера. По широкой улыбке Тараса я догадываюсь, каков будет ответ: «Оцениваю богатство не в деньгах. Ощущаю себя настоящим богачом: есть любимая работа, семья, жена, друзья. Это много, очень много! Это и есть счастье. Многие не осознают своего богатства, и это их беда». Может быть, не все читатели со мной согласятся, но мысль Льва Толстого, пожалуй, именно об этом: «Чтобы стать счастливым, нужно постоянно стремиться к этому счастью и понимать его. Оно зависит не от обстоятельств, а от тебя».

«Человек рождается на свет слепым и не прозревает до самой смерти. Но есть три Поводыря: Дух, Разум и Тело. Они будут дергать тебя за рукава, тянуть всяк в свою сторону. Ошибется тот, кто сочтет одного из Поводырей главным. Знай, когда и кого слушаться. Только это уберезит тебя от заблуждений и не даст сбиться с Пути», – эту цитату из произведения Акунина Тарас слушал

очень внимательно. Впервые отвечал без улыбки и как-то очень взволнованно: «Вот именно об этом я часто думаю. Самое обидное, наверное, не то, что жизнь проходит, а то, что ты так и не проснулся. Я пытаюсь проснуться, очень-очень этого хочу и к этому стремлюсь. Понимаю, что самому не проснуться. Самому не разобраться, за каким из Поводырей идти: за Духом, Разумом или Телом. Нужен духовный наставник. Это может быть человек, может быть книга».

Тарас уверен, что обязательно лишь начальное образование: 1-4 классы, где тебя научат читать, считать. А дальше – личное стремление получать знания. Страшно смотреть на тех, кто учится в школе из-под палки, и на тех, кого судьба загнала в тот или иной вуз ради корочки диплома. Для настоящего дела необходимо острое желание, искреннее, будь-то учеба или работа, плюс понимание, для чего это необходимо. Ни желания учиться, ни понимания важности приобретения знаний у многих молодых людей, по мнению Тараса, сейчас почти нет.

«В фундаменте у нас, людей, камни простые: страх смерти, жажда жизни», – заявляет герой Акунина. Наверное, мы такие, на каком фундаменте выстроены. Что-то не так в теперешнем «датском королевстве», если молодежь теряет жизненные ориентиры, плывет по течению, к тому же грязному не только с точки зрения экологии. «Моим фундаментом, как я теперь уже понимаю, – говорит Тарас, – есть мое воспитание, давшее мне характер, преодолевающее многое. Спасибо родителям за такой крепкий фундамент: наделили и волей, и силой, и смелостью».

Опять цитирую Акунина: «Смелым людям часто снятся страшные сны. Наяву человек

такого склада привык подавлять страх усилием воли, но по ночам, когда контроль ослабевает, из наглухо замурованного подземелья памяти выползают картины, от которых храбрец просыпается в ледяной испарине». Вполне спокойный ответ Тараса, в глазах опять веселые искорки: «Нет таких смелых людей, которые бы не испугались неожиданного: внезапного крика, лая собаки. Что-то, что застигает меня врасплох, сможет испугать. Но лишь на миг. Ночные страхи – это не мое. Все можно преодолеть. Да, я дерусь, но у меня все честно, честная жизнь не ведет к страху. Я доволен собой. Почти всегда».

Но Лев Толстой говорил: «Чем больше человек доволен собой, тем меньше в нем того, чем можно быть довольным». Тараса такая мысль писателя не пугает: «Я верю в себя и в то, что делаю. Если что-то делаешь, то хочешь улучшить результат. Не останавливаюсь на сделанном, анализирую, ищу ошибки. И, найдя их, не переживаю, а знаю одно: больше их нельзя повторять. Постоянно слежу за собой, никогда не откладываю на завтра то, что нужно делать сейчас». Хотя Б. Акунин считает, что «на самом же деле никакого времени не существует, нет никакого «завтра», есть только вечное «сейчас».

Не знаю, насколько «сейчас» вечное, а наши совместные тренировки закончились. Но не снижается скоростной ритм жизни Тараса Шелестюка: профессиональный бокс, учеба, его книга «12 раундов к цели», семья, друзья... Сколько еще чудес и достижений будет в его и в твоей, читатель, жизни! Не проспите ее!

Ольга Маркова,
магістрант кафедри
журналістики та філології (група МДМ-21)

■ ПРИСМІННІ З КОРИСНИМ

Досвіду стало більше!

«Досвід приходить прямо пропорційно виведеній із ладу апаратури», «Ситуація «форс-мажор»: і всі бігають...», «Я не сплю, а працюю у сплячому режимі»... Для когось – незрозуміле поєднання знайомих слів у чудернацьких фразах, але найрідніші вислови пам'ятної літньої дев'ятиденки – для групи студентів кафедри журналістики та філології, що відпочивали цього року з неабиякою користю для свого рідного фаху.

Саме так – весело і завзято, відпочиваючи і знаходячи нові нюанси в роботі медійника заради успішного професійного майбутнього – проходили влітку свою обов'язкову журналістську практику наші студенти.

«Ми працюємо в рамках проекту «Поверни мені пам'ять», – неодноразово чується під час перегляду матеріалу, записаного оператором-майстром. Студенти віряють у власний успіх і намагаються повернути людину до щирого і неви-

мушеного спілкування, не звертаючи уваги на камеру, диктофони чи фотоапарат. А що ж воно таке, цей проект, і з чим його ідять?

На початку серпня мальовниче село Курган, що на Лебединщині, щиро вітало гостей з усієї Сумської області, які приїхали працювати у рамках проекту

«Поверни мені пам'ять», організовано Молодіжною педагогічною спільнотою у співпраці з кафедрою журналістики СумДУ за підтримки Фонду «Взаєморозуміння та толерантність». Його сенс

– збір справжніх, не штампованих спогадів про Велику Вітчизняну війну від її безпосередніх очевидців – «дітей» війни та ветеранів, а потім, обробивши цю інформацію, створити журналістський продукт – відеоролик та друкований матеріал.

Окрім майстер-класів від досвідченого тренера Віктора Бобиренка, колишнього начальника прес-служби голови облдержадміністрації Олени Пікулицької, оператора Академ-ТВ Володимира Спасьонова та викладача кафедри журналістики та філології Василя Чубура, студенти мали змогу самотужки попрацювати з технікою, порівняти роботу журналіста й оператора, відзняти свої перші стенд-апи, а також поспілкуватися зі спеціальною гостею із Німеччини – журналісткою «Німецької хвилі» Крістіною Ланге.

Студенти-журналісти переконалися на власному досвіді, як важливо вміти злагоджено працювати у парі, швидко орієнтуватися під час інтерв'ю та не боятися об'єктива камери.

Але робоча обстановка – це лише один бік медалі. Інша – відпочинок, який

був чи не найголовнішою метою створення наметового міні-містечка неподалік від табору «Сузір'я». Пісні під гітару, безсонні ночі у компанії друзів і таких уже рідних тренерів, пошуки «мафії», прохолодні манливі води Псла... А ще багато іншого залишиться у пам'яті кожного молодого журналіста надовго.

Дев'ять днів промайнули дуже швидко. Ні віддаленість від цивілізації, ні розумова праця, ні певні примхи «пані» погоди не змогли зіпсувати відпочивальникам настроїв. Хотілося залишитися ще, але час, відведений на проект, невблаганно добіг свого кінця. Сльози прощання крізь щирі усмішки та обіцянки скоро побачитися в університеті, теплі дружні обійми... і ось жовтий автобус мчить усіх до невідомого майбутнього. А десь там, позаду, лишилися незабутні спогади, їх не стерти...

P.S. З кінцевим результатом праці кожного зі студентів можна буде ознайомитися в інтернеті, на відеохостингу YouTube. Посилання на канал повідомимо пізніше.

Олена Вечканова, ЖТ-11

■ СЛОВО СТАРІЙШИНАМ

Наші кореспонденти звернулися до тих, хто пройшов, як говориться, крок у крок з університетом не один десяток років, із одним-єдиним запитанням: яке місце у Вашому житті посідає СумДУ?

Володимир Альбінович МАРЦИН-КОВСЬКИЙ, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки, завідувач кафедри загальної механіки та динаміки машин:

– Для мене Сумський державний університет – не транзитна точка на жит-

тєвому шляху. Працюю тут близько 60 років. Складно комусь уявити, що він значить для мене. Для себе ж не відділяю його навіть від слова «життя». Особливо тепер, коли вже немає інших інтересів. Бажаю кожному з молодих знайти таку справу, щоб вона стала до душі й до серця!

■ ПОВЕРХ КОРДОНІВ

ТРИ ІНТЕРВ'Ю З ГОСТЯМИ

СумДУ продовжує реалізовувати програми двостороннього міжнародного академічного обміну. Якщо до цього переважно надавалася можливість нашим студентам, аспірантам, викладачам поїздити, повчитися і пройти стажування за кордоном, то на сьогодні, маючи досягнення в грантовій роботі, високі показники в рейтингах й інших напрямках діяльності, університет увійшов у програми, які підтримують масштабну академічну мобільність на високому рівні, що приваблює все більше студентів з інших країн.

«Для нас це дуже великий успіх, університет приймає таких студентів регулярно, – говорить начальник відділу міжнародних зв'язків Костянтин Кириченко. – Діяльність у рамках таких програм і проектів, з одного боку, підтверджує високий рівень університету, а з іншого – ставить перед нами низку завдань і цілей для вдосконалення та розвитку. Це, по-перше, модернізація

нашої навчальної складової і навчальних програм відповідно до міжнародних стандартів якості, а також наявність англомовних програм, щоб відкрити себе міжнародному освітньому простору. По-друге, це забезпечення необхідної інфраструктури: проживання, харчування (зараз у планах англомовне меню та інші сервіси), поліпшення умов проживання. Усе це невід'ємний компонент прийому у себе студентів «по обміну» інтернаціоналізації нашого університету...»

Географія студентів «по обміну» на сьогодні досить цікава: США, Португалія та Австрія. Вони ознайомлюються зі студентським самоврядуванням, беруть участь у студентських заходах. Приймають їх кафедра управління (представника з Португалії) та кафедра германської філології (представників із Австрії та США). Кореспонденти «Резонансу» зустрілися з кожним із них.

програмою Фулбрайта, однією з найпрестижніших. Шість років тому вже була в Україні, але з метою відпочинку в Криму, який дуже їй сподобався. А в Сумах задля спілкування зі студентами-перекладачами нашого університету та викладання їм англійської мови.

– Елісс, як тобі рівень знання англійської мови наших студентів?

– Коли я вперше пришла на заняття, то була вражена. У них дуже високий рівень. Більшість студентів розуміє абсолютно все, що їм говорю. Якщо хтось не зрозумів сказаного, одногрупники завжди пояснюють йому.

– Тобі подобається наше місто? Вже маєш тут друзів?

– Так, тут є все, що потрібно. Мені дуже подобаються студенти і викладачі, та й жителі Сум взагалі. До приїзду сюди я взагалі нікого не знала, а тепер знайомлюся з новими цікавими людьми, в тому числі в гуртожитку, де живу. Отже, сподіваюся в майбутньому мати багато друзів у Сумах.

– Яка головна відмінність американських та українських студентів, на твою думку?

– Різні ментальності й різна організація студентського життя. Студенти в Україні досить рано заводять сім'ї, тоді як для американських головне – навчання та пошук самих себе. У США вони більш відкриті та ліберальні, аніж в Україні, де молоді характерний певний консерватизм.

– Ходять чутки, що в Америці мало хто знає про Україну як самостійну державу. Це насправді так?

– Ні, не зовсім. Є такі, що й справді не знають, але є й освічені, які дивляться про Україну фільми та читають книжки. У Нью-Йорку, де я жила два роки, є дуже велика українська община.

Займалася Анастасія Тернова, ПР-01

Інтерв'ю з Педро Патойло

Він родом із м. Порту. Приїхав до України у рамках програми ЕС Erasmus Mundus EMINENCE II «Інтеграція сусідніх східноєвропейських регіонів через співробітництво у вищій освіті». Йому 20 років. Уже більше місяця він є студентом СумДУ.

– Коли повернешся на батьківщину, що розповіси про Україну португальським друзям?

– Насправді я вже в Україні був два роки тому й децю знав про вашу країну. Та зараз я побачив ізсередини нові, не відомі для мене раніше, аспекти – освітній процес, студентське життя. Розповім про речі, що найбільше вразили. Наприклад, у вас інший менталітет і традиції. Тут дуже холодний клімат. Моя сестра в Португалії ще ходить на пляж, а в Україні температура наближається до нуля. У Сумах мені подобається прогулюватися Соборною.

– Чим відрізняються українські студенти від португальських?

– Українці більше люблять розваги (посміхається), всілякі вечірки, флешмоби, тоді, звичайно, менше часу залишається на навчання. Португальські студенти більш умотивовані, вони планують своє життя на багато років, тож приділяють значно більше уваги навчанню.

– Знаю, що ти граєш на гітарі. Чи береш участь у якихось конкурсах художньої самодіяльності та

інших позанавчальних проєктів?

– Ще граю у волейбол, також готуюся до «Золотого інтеграла». Буду там виконувати мелодії на гітарі та кавакіньо (маленька португальська гітара), можливо, співатиму.

– Як тобі умови в студентському гуртожитку?

– Мене все влаштовує, єдине, що не подобається – потрібно повертатися до 23:00, у Португалії такого немає.

– Бачила тебе на Stolovka-party. Любиш вечірки? Як проходять студентські вечірки у Португалії?

– Насправді головна причина мого перебування в Україні – навчання. Але життя – не лише навчання, тому іноді буваю на вечірках. На «Столовку» мене запросив Михайло Оприско. Щодо відмінностей, то в Португалії вечірки ніколи не починаються о 18.00 (зарано), а ще вони не проходять на території університету.

– Любиш подорожувати? Часто буваєш за кордоном?

– Так. Об'їздив усю Європу, крім скандинавських країн. Також побував у Грузії та Абхазії. Я дуже люблю свою країну, але час від часу маємо бачити інші, щоб розширити свої уявлення про світ.

Займалася Алла Треус, ЖТ-02

Інтерв'ю з Елізабет Лехнер

Їй 23 роки. У Сумах з початку вересня. Відвідала вже

багато країн: Німеччину, Великобританію, Росію, Мальту, майже усі сусідні держави Австрії. Приїхала з Відня. Навчається у найкращому Інституті славістики Європи (Відень).

– Елізабет, чому для свого стажування Ви обрали саме Україну?

– По-перше, звернулася до недержавної організації MultiKulti UA, яка створена для співпраці саме України з Німеччиною, Австрією та Швейцарією в освітній галузі. Це по-перше. По-друге, я вивчаю російську та англійську мови, тож не виникло мовної перешкоди.

– Знаю, що викладаєте німецьку мову у студентів-перекладачів нашого університету. Чи є у Вас власний підхід до роботи зі студентами?

– Усе залежить насамперед від курсу, від рівня володіння німецькою мовою студентами. Але, звичайно ж, наголос роблю на вимові. Як носій мови одразу бачу, що їм не вистачає звичайного побутового спілкування. Ми розмовляємо про побут, традиції, звички австрійців та українців. Я навчаю їх, а вони – мене. Також ми продовжуємо спілкування в «Клубі німецької мови». Студенти пропонують теми, з якими б хотіли познайомитися ближче, а я готую презентації.

– Як студенти відреагували на викладача-ровесника?

– О, зустріли мене по-дружньому. Пари минають швидко, у товариській атмосфері, інколи за кавою. Бачу, що вони зацікавлені в наших заняттях.

– Які відмінності встигли помітити в українській та австрійській системах освіти?

– Наш процес навчання дуже відрізняється від українського. Ми ходимо тиждень на лекції, а потім пишемо загальний великий залік. Семінари також зовсім не такі, як у вас,

– акцент робиться на науковій діяльності. У нашому університеті студентам надається більше свободи вибору, ніж в Україні. До того ж у нас немає балів.

– Якщо не секрет, як Ви проводите вільний від викладання час в Україні?

– Перетворюю його на корисний і цікавий. Я займаюся аеробікою у фітнес-клубі «Аякс». беру приватні уроки російської мови у дуже ерудованої жінки. Вона розуміє, що потрібно саме мені, підходить індивідуально. Живу в гуртожитку поряд з іншими іноземцями, які навчаються у вашому університеті. Це – хлопець-португалець і дві американки. Ми спілкуємось англійською. Тож я ще вдосконалюю і свою англійську. Ну і, звичайно ж, ретельно готуюся до занять, щоб не пропустити найголовніших нюансів.

– Яке загальне враження справили на Вас Суми?

– В Україні я вперше, але сподіваюся не востаннє. Суми приємно здивували. Це маленьке затишне місто. Ваші люди гостинні, відкриті. Австрійці також ввічливі та «м'які» у спілкуванні, але відкриваються у більш тісному знайомстві. Я не пошкодувала, що приїхала в Україну і в Суми. Взагалі в західних ЗМІ, чесно кажучи, сформував не дуже привабливий імідж вашої держави. Але я вже зруйнувала ці стереотипи.

Займалася Вікторія Журба, ЖТ-02

Інтерв'ю з Елісс Сперліг

Справжнісінька американка! Тепер студенти мають нагоду дізнатися про культуру Сполучених Штатів не лише з книжок, а й перших вуст! Поспілкуватися з носієм мови – такий шанс сумчанам випадає дуже рідко! Отже, знайомтеся, їй 26 років. Приїхала до нас із Бостона, штат Массачусетс, за

■ СЛОВО СТАРІЙШИНАМ

Вільям Олександрович ЗАЛОГА, доктор технічних наук, заслужений професор, завідувач кафедри технології машинобудування, верстатів та інструментів:

– Головне! Із 60 років безперервного стажу майже 45 присвятив нашому університету. Проїшов школу підприємництва. На тому поприщі все дуже добре складалося, займав керівну посаду, мав гарну зарплату, але доля покликала сюди. Коли почав викладати зарплата зменшилася у 5 разів, довелося все починати з нуля, але навіть тоді ні разу не пошкодував. Те, що говорить

наш ректор (до речі, мій колишній студент) про СумДУ, декому зі старших може здатися пафосним, але то в нього не порожні фрази. Знаю усю ситуацію знизу і переконаний, нам є

чим пишатися, є відчуття родинності в кожного, хто любить наш класичний «політех» по-справжньому.

Іван Борисович КАРІНЦЕВ, доктор технічних наук, заслужений професор, завідувач кафедри опору матеріалів і машинознавства:

– У моєму житті наш університет на найпочеснішому місці! Завжди бачив одне головне завдання – сприяти його розвитку, інших не було. Його становлення – від філіалу ХПІ до державного класичного – не просто на моїх очах відбувалося, я брав безпосередню участь у його «будівництві» упродовж 45 років. Сказати, що університет мені доро-

Фото з архіву: І.Б.Карінцев справа

гий – нічого не сказати, бо я просто люблю його, особливо завжди творчу й по-доброму амбіційну атмосферу, яка завжди панує в його стінах.

■ ФЕСТИВАЛІ

«Інший погляд» розширив територію позитиву

Цього року заснований секцією реклами та зв'язків із громадськістю СумДУ фестиваль соціальної реклами «Інший погляд» підтвердив набутий минулоріч статус міжнародного, а також укротре довів: соціальна реклама – це актуально, яскраво, молодіжно.

Третій фестиваль змінив концепцію – з ініціативи керівника секції реклами та зв'язків із громадськістю професора Тетяни Кузнецової став мандрівним. «Ми залишилися сумськими, просто вирішили розказувати про наше місто, про наш університет ширшій аудиторії, ділитися досвідом, залучати більше небайдужої молоді, розширювати територію позитиву», – пояснює Тетяна Василівна. Першою зупинкою мандрівки «Іншого погляду» 3-5 жовтня став Національний університет «Одеська юридична академія».

Фестиваль удався масштабнішим за попередні, адже до участі в конкурсі зареєструвалися 184 учасники, які подали до розгляду журі майже три з по-

ловиною сотні робіт. Захід об'єднав майже всю Україну, учасниками стали школярі й молодь із 23 регіонів (крім Івано-Франківщини й Закарпаття). Найбільш активною стала молодь Сумщини (21 учасник, переважна більшість яких – студенти нашого університету), Одещини (18), Запоріжжя (18), м. Києва (19) і Харківщини (15).

Завдяки широкій партнерській підтримці про «Інший погляд» цього року дізналася молодь багатьох регіонів Росії, а також Білорусі. Роботи на конкурс подали 15 студентів із п'яти міст Росії (Ставрополь, Челябінськ, Архангельськ, Белгород, Новосибірськ), а також із Мінська та Брестської області Білорусії.

Упродовж трьох фестивальных днів на учасників чекала насичена освітня програма: майстер-класи від заслуженого журналіста України, відомої телеведучої Ольги Герасим'юк, професора МДУ ім. М. В. Ломоносова Галини Шепілової, викладачів Інституту журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка та багато інших цікавинок.

Кульмінацією стало, звичайно ж, визначення переможців у семи номінаціях у двох вікових групах (серед студентів і молоді та серед школярів). Приємно,

ПОДАРУЙ НАЙКРАЩИЙ БУКЕТ...

що університет-засновник конкурсу, тобто СумДУ, як і два поспіль роки до цього, виявився лідером за кількістю призерів. Перше місце в номінації «Соціальна реклама ручної роботи» привезла до Сум магістрантка спеціальності «Журналістика» Ніна Коломієць, два третіх місця – в активі студентки факультету ЕЛІТ Оксани Опарій (номінація «Радіореклама») та студента факультету ІФСК Андрія Курило (номінація «Зовнішня реклама»).

Олена Євтушенко,
аспірант кафедри журналістики та філології

На фото: роботи-переможці – серії з символікою Сум (автор Ніна Коломієць) та «Людські почуття» (автор Андрій Курило, магістрант кафедри журналістики та філології).

■ ЗОЛОТА ЛИХОМАНКА

Униз по сходах, що ведуть угору

Студенти СумДУ завжди вирізняються на тлі інших не лише численними перемогами в наукових і творчих сферах, а й поглядами та судженнями на прості та однозначні, здавалося б, речі. Так-от, золото – не лише коштовний метал і символ розкоші, а інтеграл – не просто одне з найважливіших понять математики. «Золотий інтеграл» для студентів уже багато років почесна дата і добра традиція. Скільки саме? Рахуйте!

2010 рік. Учасники того року (точніше одного з факультетів) до сьогодні не можуть змиритися з тим, що вони переможці. Хоча зараз тим «первачкам» уже по 20 років, половина з них працює, а інша половина пише бакалаврську, проте пристрасті не вщухають і досі.

2003 рік. Участь в «Інтегралі» бере нині відомий усім керівник школи-студії КВН СумДУ, тепер уже викладач, кандидат наук із соціальних комунікацій Анастасія Павленко. Роком раніше запалюються зірочки популярних шоу-менів, засновників усеукраїнської ліги КВН «Фан-зона» Андрія Любченка та Дмитра Полов'яна.

У 1996 році студент ФЕМ Руслан Солоха заради перемоги читає дитячий вірш у коротеньких шортиках. Говорить, що його привели силоміць, однак це не завадило йому ще до 2000 року готувати команди різних факультетів до виступів.

1981 рік. Колишній студент факультету хімічного машинобудування Андрій Міленін також бере участь у фестивалі самодіяльної творчості першоку-

рників. Нині колишній «інтегральник», директор готелю «Хімік», а про студентське минуле згадує з доброю усмішкою. На запитання: скільки ж таких років «Інтегралу»? – запевнив, що той існував завжди. З ним погоджується учасник конкурсу 1977 року, а тепер успішний приватний підприємець Валерій Бондар, запевняючи, що традиція шукати таланти першокурсників закладена ще у фундамент СумДУ.

Тож, елементарна математика, «Золотий інтеграл», як і наш університет, – ювіляр! Більше ніж півстоліття студенти продовжують чудову традицію і водночас започатковують нові. Сам фестиваль, як і його учасники, змінюється та вдосконалюється, набуває нових форм і досягає нових вершин. Раніше

колишнього школяра в студенти. Зараз же студентські деканати окремо влаштовують «посвяти» до студентських лав, а «Інтеграл» вважається не тільки фестивалем самодіяльної творчості першокурсників, скільки змаганням між факультетами.

Напевне, можна засумніватися, що першопрохідці намагалися втілити саме цей задум, але

на розвиток і трансформацію традиції мають повне право. Відтак щороку тисячі першокурсників та старшокурсників уболюють за свій факультет, а учасники, готуючись не один місяць, відстоюють його честь.

Цьогорічний конкурс уже не за горами. З першого дня навчального року всі факультети охопила чергова «золота лихоманка». Що з цього вийде, дізнаємось 30-31 жовтня. А поки що, як і раніше (навіть після десятої вечора), студенти працюють над програмами, аби не підвести попередників і гідно увійти в історію конкурсу цього популярного конкурсу, зараз і в історію нашого славетного університету.

Аліна Процик, ЖТ-01

На фото: «Ексцентрик» – незмінний учасник усіх конкурсів 80-90-х рр. ХХ ст.

■ РЕЗОНАНС

газета Сумського державного університету

■ REZONANCE

Sumy State University Press

Реєстраційне свідоцтво СМ №020

Перший номер газети вийшов у світ 29.10.1991.

Обсяг – 2 друковані аркуші, приведені до 8 полос формату А-3. Віддруковано: ПБКФ «МакДен», м. Суми, вул. Тополянська, 16. Адреса редакції: м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2, корпус «Г», кімнати: 1107, 1110. Телефони: 687 850; 33-02-25.

Шеф-редактор

Олена Ткаченко

Редактор

Василь Чубур

Коректор

Ніна Гавриленко

Відділ інформаційно-редакційної діяльності

Автори фото:
Микола Баштовий,
Олексій Биков